

PIOTR BRIKS

SPRAWOZDANIE Z 48. SYMPOZJUM BIBLISTÓW POLSKICH W TARNOWIE

7-9 września w murach Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie odbyło się 48. Sympozjum Biblistów Polskich. Pierwsze takie spotkanie miało miejsce w Krakowie w 1937. Z oczywistych względów kolejne odbyć się mogło dopiero po 20 latach w 1957. Od tego czasu regularne zjazdy polskich biblistów katolickich stały się nie tylko piękną tradycją pozwalającą integrować środowisko, ale także ważkim wydarzeniem naukowym. Każdy kolejny zjazd łączy w sobie wiele elementów – obok przewidzianych w programie referatów, luźną wymianę myśli, informacje o prowadzonych badaniach, dyskusje, prezentacje nowości wydawniczych, a także sprawy organizacyjne i wspólną modlitwę. Nie inaczej było tego roku. Do Tarnowa przyjechało aż 146 wykładowców biblistyki i zaproszonych gości. Znaczącą większość z nich stanowili członkowie założonego przed siedmiu laty Stowarzyszenia Biblistów Polskich (w tym miejscu warto zaznaczyć, że Stowarzyszenie liczy sobie już 262 członków, w tym 75 samodzielnych pracowników naukowych, co biorąc pod uwagę surowe kryteria przyjęcia oraz ekskluzywny charakter samej dziedziny naukowej, jaką jest biblistyka, uznać należy za duży sukces). I właśnie obrady tego gremium stanowiły pierwszy punkt programu zjazdu. Przybyłych członków SBP przywitał ks. prof. Henryk Witczyk, wiceprezes Stowarzyszenia. Wśród omawianych na Walnym Zebraniu SBP spraw na szczególną uwagę zasługują dwie. Pierwsza z nich to chwila wspomnień i modlitewnej zadumy nad poległym w katastrofie smoleńskiej jednym z pierwszych członków SBP ks. prof. Ryszardem Rumiankiem, rektorem Uniwersytetu Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wspomniany był również zmarły w ubiegłym roku ks. prof. Stanisław Pisarek. Sprawa druga to przyjęcie do grona SBP pierwszych biblistów niekatolickich, jako tzw. członków stowarzyszonych (o przyjęciu zdecydowali w głosowaniu wszyscy zgromadzeni na Zjeździe członkowie SBP). Nowi członkowie stowarzyszeni to: dr Elżbieta Bednarz, ks. mgr Grzegorz Bobryk i dr Leszek Jańczuk (należący do Kościoła Zielonoświątkowców) oraz dr Jerzy Ostapczuk (należący do Polskiego

Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego). Ponadto omówione zostały sprawy organizacyjne oraz odczytane i przyjęte sprawozdania z kolejnego roku działalności poszczególnych organów Stowarzyszenia.

Oficjalna część Zjazdu Biblistów Polskich rozpoczęła się następnego dnia poranną Mszą św. pod przewodnictwem ks. bp. Wiesława Lechowicza. Po Mszy św. i wspólnym śniadaniu zainaugurowano obrady Sympozjum. W ramach pierwszej sesji swoje referaty wygłosili ks. prof. Roman Bartnicki, który przedstawił przegląd koncepcji dotyczących poszukiwań historycznych elementów w nowotestamentalnym przekazie o osobie Jezusa. Ks. prof. Bartnicki wysunął tezę, że ukazujące się w ostatniej dekadzie monumentalne dzieła poruszające tę tematykę stanowią nową, czwartą już fazę, poszukiwań Jezusa historycznego. Kolejnym prelegentem był ks. dr hab. Mirosław Wróbel. Referat swój poświęcił godności ukrzyżowanego Mesjasza oraz krzyża, który stał się znakiem zbawczej misji mesjańskiej. Prelegent wskazywał na teksty Starego Testamentu, które już przez Jezusa interpretowane były jako zapowiadające jego śmierć na krzyżu. Szczególnie aktualnie zabrzmiały refleksje ks. Wróbla dotyczące reakcji ludzi na znak krzyża. Po każdym bloku dwu do trzech referatów przewidziany był czas na dyskusję. Niestety, jak co roku, nie tylko zresztą na zjazdach biblistów, czasu tego było zdecydowanie za mało.

Sesja druga wypełniona była dwoma referatami poprzedzonymi promocją dwu ksiąg pamiątkowych. Pierwsza z nich dedykowana była ks. prof. Janowi Załęskiemu (*Trud w Panu nie jest daremny* (por. 1 Kor 15,58). *Studia ofiarowane Księdzu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Janowi Załęskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. W. Linke, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2010), druga ks. prof. Antoniemu Troninie (*Ex oriente lux. Księga pamiątkowa dla Księdza Profesora Antoniego Troniny w 65. rocznicę urodzin*, red. W. Chrostowski, Stowarzyszenie Biblistów Polskich, Warszawa 2010). Obaj bardzo zasłużeni wykładowcy Pisma świętego otrzymali owacje na stojąco. W tym miejscu warto jeszcze wspomnieć dwu innych zasłużonych biblistów polskich uhonorowanych w Tarnowie, a mianowicie o. prof. dr hab. Hugolina Langkammera OFM oraz ks. bp. dr hab. Zbigniewa Kiernikowskiego, którzy zostali wyróżnieni godnością członków honorowych SBP (do tej pory godność tę otrzymało 7 biblistów).

Po uroczystościach związanych z wręczeniem ksiąg pamiątkowych, pierwszy referat drugiej sesji wygłosił o. dr Piotr Gryziec OFMConv. Wygłoszony odczyt dotyczył fragmentu Rz 8,16 (*Sam Duch wspiera swym świadectwem naszego ducha, że jesteśmy dziećmi Bożymi*), a konkretnie rodzaju synostwa, o którym ten fragment traktuje. O. Gryziec starał się ocenić możliwość zastosowania pojęć synostwa naturalnego i przybranego do nadprzyrodzonego związku człowieka z Bogiem. Podkreślał, że chrztu nie należy pojmować w kategoriach adopcji, gdyż dokonuje się w nim istotowa przemiana człowieka. Z kolei nad fragmentem Łk 23,43 (słowa

Jezusa z krzyża: *Zaprawdę, powiadam ci: Dziś ze Mną będziesz w raju*) pochylił się w swoim wystąpieniu ks. dr Piotr Łabuda. Prelegent wskazał na pewne podobieństwa pomiędzy obietnicą z krzyża a tradycją judaistyczną, według której Eliasz sprawuje opiekę nad pobożnymi Izraelitami, a w godzinę ich śmierci zabiera ich do raju. Pytanie, czy zachodzi tutaj związek, a jeśli tak to jakiego rodzaju, ks. Łabuda pozostawił bez odpowiedzi.

Po przerwie, w czasie której zaproponowano uczestnikom Sympozjum wspólne zwiedzanie katedry tarnowskiej oraz znajdującego się opodal muzeum diecezjalnego, rozpoczęto sesję trzecią. Składały się na nią referaty ks. prof. Tadeusza Brzegowego oraz ks. dr. Mariusza Szmajdzińskiego. Ks. prof. Brzegowy dowodził, że tzw. Apokalipsa Izajasza (Iz 24-27), a szczególnie jej ostatnia radosna część, nie jest jedynie sugestywną wizją napominającą, a następnie ukazującą jedynie symboliczny obraz zbawienia, ale zapowiedzią realnego i powszechnego zmartwychwstania. Ks. dr Szmajdziński w swoim referacie ukazywał wzajemne zależności, jakie pojawiają się w zbiorze XII Proroków. Zależności te wskazują, według niego, na ostateczną redakcję dzieł dwunastu niezależnych autorów jako jednego utworu w formie antologii. Po ostatnim referacie i kolejnej krótkiej, ale ożywionej dyskusji, mównicę oddano do dyspozycji wydawcom oraz redaktorom serii, którzy zaprezentowali swoje najnowsze publikacje o tematyce biblijnej.

Trzeci dzień obrad rozpoczęła Msza św. pod przewodnictwem ks. bp. Wiktora Skworca, ordynariusza diecezji tarnowskiej. W swojej homilii wspominał on m.in. urodzonego w Tarnowie Romana Brandstaettera. Do tej postaci nawiązał również ks. prof. Waldemar Chrostowski, przewodniczący SBP. Po krótkiej refleksji nad rolą biblistów w Kościele i w Polsce, złożył on na ręce bp. Skworca, podziękowania za wspianą organizację Sympozjum i niezwykle gościnne przyjęcie wszystkich jego uczestników.

Część naukową otworzył, moim zdaniem najciekawszy, referat prof. Michała Wojciechowskiego poświęcony biblijnemu obrazowi małżeństwa jako instytucji własności wzajemnej. W swoim wywodzie prof. Wojciechowski wskazywał na fundamentalne różnice w pojmowaniu małżeństwa dzisiaj, a tym, czego o małżeństwie dowiadujemy się z kart Starego i Nowego Testamentu, gdzie przedstawiane jest ono jako akt złożenia swojej wolności w ręce współmałżonka. Biblijna wizja małżeństwa, jak dowodził prof. Wojciechowski, zakłada wyrzeczenie się prawa do siebie samego i oddanie się w swoistą niewolę drugiej osobie, od której w zamian otrzymujemy podobne do prawa własności prawo dysponowania jej wolnością. Ta nieco szokująca dla współczesnego człowieka konstatacja poparta była przekonującym zestawieniem biblijnych tekstów ukazujących wzajemne zależności w ramach małżeństwa. Kolejny referat wygłosiła s. dr Natanaela Zwijacz. Jej wystąpienie stanowiło swoisty przegląd aspektów, w jakich ukazywany jest lud

Boży w Księdze Liczb. W sposób szczególny s. dr Zwijacz skoncentrowała się na odnotowanych w tej Księdze różnorodnych zadaniach kapłanów. Sesję zakończył referat ks. dr. hab. Zdzisława Żywicy na temat retorycznych funkcji eulogii w procesie pojednania Pawła z Kościołem korynckim.

Po krótkiej przerwie na kawę rozpoczęła się ostatnia już sesja Sympozjum. Pierwszy wystąpił w niej ks. dr Stanisław Wronka z referatem „Dwa czy trzy przykazania miłości?”, na które to pytanie starał się znaleźć odpowiedź w perykopicie Mt 22,34-40 oraz tekstach paralelnych. Prelegent wskazał na trzy rodzaje miłości: do Boga, do bliźniego i do samego siebie. Podkreślał, że ta ostatnia nie tylko pojawia się w tekstach biblijnych, ale ukazywana jest tam jako fundament innych rodzajów miłości. Referat drugi wygłosił ks. dr hab. Jan Klinkowski. Wykorzystując narzędzia analizy dramatycznej, wykazywał, w jaki sposób św. Jan w swojej Ewangelii proklamował i interpretował orędzie Jezusa.

Obrady 48. Sympozjum Biblistów Polskich zakończyło wystąpienie ks. prof. Waldemara Chrostowskiego. Podsumował on w nim mijające spotkanie, podziękował organizatorom, oraz zapowiedział kolejne już VIII Walne Zebranie Stowarzyszenia Biblistów Polskich i 49. Sympozjum Biblistów Polskich, które odbędą się w dniach 20-22 września 2011 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Katowicach.